

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенці (Польща)
Університет економіки в Братиславі (Словаччина)

V Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

11-12 квітня 2023 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 10 від 26 квітня 2023 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачєво, 11-12 квітня 2023 р.). – Мукачєво: МДУ, 2023. – 195 с.

Відповідальний за випуск: ХАУСТОВА Ксенія – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор: ПУГАЧЕВСЬКА Катерина – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

У збірнику тез за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

©Мукачівський державний університет, 2023

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2023

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ХАУСТОВ С.О. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ У РЕГІОНІ	57
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Н. О. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	59
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., МИКУЛАНИНЕЦЬ В. В. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС РЕГІОНУ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ	61
РАШКЕВИЧ О.А., ТОВТ Т.Й. СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	63
ФЕЄР А.Є. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	66
ХАУСТОВА К.М., ЛАКАТОШ В.В. ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ РЕГІОНУ	68
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., САХНО Л.Є. РОЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	70
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., БІЛКЕЙ К.Т. РОЛЬ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	72

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ВОРОТКОВ В.О. ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТОВАРІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕННОСТІ	75
ДЕНИСЕНКО М.О. ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	76
КЛИМАШ Н.І., ГРАБОВСЬКА Н.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	78
КУКУРУДЗ Р.С. ТЕНДЕНЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	81
КУЛІНІЧ Т.В., ТИМЧИНА Ю.А. РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	82
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., БАБИНЕЦЬ А.В. ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ТОРГОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	86
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ЧАБАН О.В. УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ПРИ РОБОТІ НАД АРХІТЕКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ	88
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПЕЛЕНКО В.В. УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОПТОВИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	92
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПОПОВИЧ В.В. КОНЦЕПЦІЯ СИТУАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ СЕРЕДОВИЩА	95
МАРИНЕЦЬ А.В., ТОВТ Т.Й. ОСОБЛИВОСТІ КОМІСІЙНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	98
МАСЛИГАН Р.М. СУТНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ КІБЕРСПОРТИВНИХ КЛУБІВ	100
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., ІВАНЧИК С. І МУЛЬТИНАЦІОНАЛЬНА КОМПАНІЯ: КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	102

УДК 005.963.2:005.336.5:005.57:005.95/.96(043.2)

А.Г. ЛИЗАНЕЦЬ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

А.В. БАБИНЕЦЬ

здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ТОРГОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Передумовою успішного розвитку підприємства в сучасних умовах є постійне нарощування трудового потенціалу персоналу з метою приведення знань, умінь та навичок працівників у відповідність до змін середовища. Це завдання стає особливо важливим для вітчизняних торгових підприємств, які функціонують в умовах воєнного стану та часто переживають кадрову кризу, пов'язану з втратою значної частини потенціалу через виїзд робочої сили за кордон. Постійна нестача кваліфікованого персоналу, необхідність забезпечувати розвиток працівника у обмежені терміни, діджиталізація бізнес-процесів та диверсифікація здійснюваних видів діяльності спонукають до пошуку нових дієвих технологій управління персоналом. Поряд з такими методами як тренінги, професійне консультування, наставництво, заходами з тим-білдингу, боротьби зі стресами і професійним вигоранням на перший план все частіше виступає така інноваційна технологія як коучинг.

В теорії і практиці управління персоналом саме коучинг визнаний одним з найкращих соціально-психологічних інструментів, що впливають на результативність діяльності як окремих працівників, так і груп та організації в цілому, що визначає необхідність його ширшого впровадження у практику. Коучинг – це сучасна технологія, яку створили для розвитку потенціалу людей і команд, задля досягнення заздалегідь узгоджених цілей та докорінної зміни моделей поведінки, що призводить до розкриття внутрішнього потенціалу особистості [1].

І. Р. Петровська наводить таке трактування: коучинг – це засіб сприяння, допомоги іншій людині в пошуку її власних рішень або просування у будь-якій складній ситуації [2].

Вітчизняний науковець Н. Ю. Лев пропонує наступне визначення: коучинг – це консультування людей з професійних чи особистих проблем, спрямоване на розкриття потенціалу людини з метою максимального підвищення її ефективності» [3].

Сер Джон Уїтмор, один з провідних бізнес-тренерів, наголошував, що коучинг не вчить, а допомагає навчатися.

Коучинг вже давно застосовують у світовій HR-практиці для поліпшення ефективності діяльності. Натомість в Україні дана методика ще тільки починає набирати популярність.

Коучинг є синтезом бізнес-консультування, тренінгу, психологічного консультування, NLP-сесій. Однак взагалі це самостійний метод зі своєю власною філософією, технологією й правилами.

На нашу думку, торговим підприємствам варто впроваджувати коучинг, оскільки він:

- допомагає новим співробітникам краще адаптуватися, будучи спрямований на взаємодію кожного співробітника в колективі;

- працівникам, які вже тривалий час працюють на підприємстві – покращити власне розуміння бізнес-процесів, навчити шукати нестандартні, неординарні та водночас дієві способи вирішення поточних завдань;
- є гнучкий у застосуванні - у процесі коучингу застосовуються різні психологічні методи та прийоми, які індивідуалізовані залежно від суб'єкту впливу (особливостей особи, групи чи підприємства);
- мотивує персонал до самостійної роботи, свого бачення ситуації та пошуку власних рішень.

Коучинг можна застосовувати до всіх співробітників торговельного підприємства, але особливо він є необхідним для таких категорій, як менеджери різних рівнів; успішні співробітники; працівники, яким необхідні нові навички.

На відміну від різних тренінгів, консультування чи наставництва, коучинг допомагає людині самостійно знайти своє покликання, досягти успіху в професійній діяльності, вирішити конкретну проблему, побороти кризу тощо. Під час коуч-сесії людина сама знаходить відповіді на свої запитання та вже знає, що їй слід робити для досягнення своїх цілей. З точки зору управління, коучинг може розглядатися як самостійний вид діяльності, або як стиль управління.

Фахівець, що здійснює коуч-консультування, називається коучем. Він не дає порад, не вирішує проблему замість людини, а тільки підштовхує її до цього, направляючи її думки у правильне русло. Коуч повністю аналізує ситуацію, вказує клієнту на його слабкості, допомагає зрозуміти, що заважає йому в досягненні мети. Тобто він ніби «розкладає все по полицях», дає поглянути на ситуацію збоку.

Така управлінська технологія допомагає людині віднайти в собі ресурси та потенціал. Правильно формуючи запитання, коуч дозволяє клієнтові відкривати для себе багато нового, корисного та знайти в собі те, що самостійно людина не бачить.

Варто наголосити на тому, що коучинг є все-таки двостороннім процесом. Адже тільки за умови спільної праці коуча і людини, яку тренують, можна досягти бажаного результату.

У практиці професійного навчання різних категорій персоналу торгового підприємства можуть бути застосовані різні види коучингу, а саме:

1. адміністративний – це коучинг, що проводиться для вищого керівництва. У такому разі коуч допомагає керівникові компанії примножувати свої досягнення, правильно розподіляти ресурси, грамотно ділити повноваження, вміло керувати компанією тощо.
2. бізнес-коучинг – це підтримка та допомога у розвитку бізнесу. Такий коучинг можна здійснювати як індивідуально для окремої особи (персональний бізнес-коучинг), так і для бізнесу в цілому (командний бізнес-коучинг). Його проводять для того, щоб покращувати показники діяльності підприємства: фінансові, управлінські, логістичні тощо;
3. life-коучинг (життєвий коучинг) – це допомога особі в особистому житті, у досягненні своїх цілей. Він може охоплювати як особисте життя людини, так і професійне. Такий коучинг допомагає вирішувати різні завдання чи проблеми, що виникають у житті людини. Він може бути також індивідуальним (персональним) та груповим (сімейним).

Коучинг-сесії особливо потрібні керівникам, менеджерам та управлінцям в цілому. Це допомагає їм зрозуміти як далі розвивати бізнес; долати певні обмеження, що перешкоджають досягненню конкретних результатів діяльності; розвиває впевненість і навички управління; розвиває здатність впливати і розкривати потенціал інших людей; допомагає подолати певні професійні і кар'єрні невдачі тощо.

- Коучинг на торговельному підприємстві варто застосовувати, якщо компанія хоче:
- досягнути місії та своїх цілей;

- забезпечити високий рівень конкурентоспроможності своєї організації;
- підвищити ефективність роботи підприємства та його працівників;
- покращити процес прийняття рішень з боку керівництва;
- забезпечити розвиток персоналу, збільшити рівень знань працівників;
- максимально використовувати здібності та навички співробітників,
- надати їм можливість самореалізуватися та самовдосконалюватися;
- підвищити рівень ініціативності та виявити лідерські якості працівників;
- сформувати сприятливу атмосферу в колективі [4].

Таким чином, впровадження коучингу у практику управління персоналом торгового підприємства надасть допомогу керівництву у правильному визначенні цілей та їх досягненні, самостійному вирішенні управлінських завдань, у нарощуванні умінь розкривати потенціал своїх співробітників, а для самого персоналу – розкрити та забезпечити розвиток власного потенціалу, заохочувати до креативності та прояву ініціативи, покращити взаємовідносини в колективі та сприяти росту продуктивності праці, і, як наслідок, підвищенню ефективності діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Нежинська О. О., Тименко В. М. Основи коучингу : навчальний посібник. Київ ; Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.
2. Петровська І.Р., Бала Р.Д. Підвищення ефективності управлінської діяльності керівника за допомогою коучингу *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. № 20.14. С. 158–161.
3. Лев Н. Ю. Моделі коучингу: характеристика та особливості застосування. *Вісник Нац. ун-ту «Львів. політехніка»: зб. наук. пр.* 2012. № 727. С. 76–81.
4. Веденіна Ю.Ю., Сакун Л.М. Командний та індивідуальний коучинг як технологія стратегічного управління організацією. *Економіка і організація управління* . 2020.С. 41-54.

УДК 005.3:316.77:72.012.1(043.2)

А.Г. ЛИЗАНЕЦЬ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

О.В. ЧАБАН

здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ПРИ РОБОТІ НАД АРХІТЕКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ

Ключовим елементом на всіх етапах життєвого циклу проекту, який впливає на його якість та результативність, виступає комунікація як багатоструктурний обмін інформацією між його учасниками. Ефективна комунікаційна система висуває певні вимоги до її входів, застосовуваних засобів, прийомів і форм організації комунікацій, а також управлінської взаємодії. Крім того, комунікація є фундаментальною основою для

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>